

RİSALE OKUMALARI - V

Geleceğe Dönüş

METİN KARABAŞOĞLU

© İz Yayıncılık Limited Şirketi, 2017
Sertifika no: 17313

İZ YAYINCILIK: 1006
(*karakalem kitaplığı*)
düşünce dizisi: 132
ISBN: 978-605-326-221-3
4. baskı; İstanbul, 2017

Litros Yolu, Fatih Sanayi Sitesi 12/280, Topkapı-İstanbul
telefon: (212) 5207210 • faks: (212) 5115791
www.iz.com.tr • bilgi@iz.com.tr

kapak: Hamdi Akyol

Basıldığı yer: Alemdar Ofset Matbaacılık Davutpaşa Caddesi
Besler İş Merkezi No: 20/29 Topkapı/İstanbul (Sertifika no: 22953)

METİN KARABAŞOĞLU

Geleceğe Dönüş

RİSALE OKUMALARI - V



METİN KARABAŞOĞLU, 1964 yılında İzmir'in Tire ilçesinde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini burada gördükten sonra İÜ Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirdi. Okul yıllarında yazmaya başladığı *Köprü* dergisinin bir süre yayın yönetmenliğini de yaptı. İz Yayıncılık'ın kuruluşunda yaklaşık 5 yıl editörlüğünü üstlendi. Muhtelif yayınevlerinde yayın yönetiminde bulundu. Muhtelif radyo ve TV'lerde programlar yaptı. Karakalem Yayınlarını kurdu, *Karakalem* dergisinin yayın yönetmenliğini yürüttü, Karakalem Seminerlerini başlattı. Çok sayıda kitabın tercüme, edisyon ve redaksiyonunda imzası olduğu gibi, bir dizi ismin yayın dünyasına kazandırılmasına da katkıda bulundu. Evli ve 3 çocuk babasıdır.

bilgi ve iletişim için:

website: www.karakalem.net

e-mail: metinkarabasoglu@yahoo.com

twitter: <https://twitter.com/mkarabasoglu>

facebook: <https://www.facebook.com/MetinKarabasoglu1>

Yayınlanmış Eserleri:

- *Kur'an Okumaları* (5 kitap) • *Hadis Okumaları* (2 kitap) • *Risale Okumaları* (5 kitap) • *Peygamberin Bir Günü* • *Sizin Yıldızımız Kim?* • *Peygamberin Kardeşleri* • *Küçük Şeyler* • *Oyuncak Tamirhanesi* • *Said'leri Ararken* • *Tehlikeli Denemeler* • *Gece Yürüyüşü* • *Düşünceler* • *Gölgeler ve Işıklar* • *Bilimin Öteki Yüzü* (S. Demirci ve Y. Mermer ile birlikte) • *Melekleri Ürkütmeden* • *Medeniyetin Arka Sokakları* (ilk baskılar: *Camide Dans Var* başlığıyla) • *Ruh Bakımı* • *Kertenkele Çukuru* • *Mucize Avcısı* • *Geldim, Gördüm, Sordum* (ilk baskılar: *O'na Doğru* başlığıyla)

İçindekiler

Sunuş 11

Giriş yerine: Paradigmalar değişirken

İman-küfür mücadelesinin yeni yüzleri 17

Birinci Bölüm: İki medeniyet arasında

Hutbe-i Şâmiye'nin yüz yıllık serencamı 29

Hangi medeniyet? 38

Eskimemiş bir cevap 42

Aile terazisinde iki medeniyet 47

Meseleye 'Fransız' kalmak 52

Uhuvvetin mucizeleri 62

İkinci Bölüm: Delik kalbler zamanı

Arzunun dört halı 69

Gadabın iki yüzü.....	73
Delik kalbler zamanı.....	76
Fena ve iyi.....	80
Birer zeki muhatap.....	84
Hangi cemaattensin?.....	88
Benim gibi düşünmeyen: kâfir midir, hain midir?.....	93
Bizden biri ve biz.....	98
Tokat.....	102
Casus.....	106
Vefa giderse?.....	112
Doğru ölçüler, yanlış tatbikat.....	115
Kaderi okumak, ama nasıl?.....	118
Misyon.....	124
Lider ve müşrid.....	128
Özel bir ölçü.....	134
Devam ve kemal.....	137

Üçüncü Bölüm: *Öskimeyen ölçüler*

Yakın imkân, uzak tehlike.....	143
Şiddet ve hamiyet.....	149
Şefkat ve siyaset.....	154
Cebr-i keyfi-i küfrî-i...?.....	159
Kısa bir yazı.....	163
İnhisar.....	165
İrkçılık kötü, milliyetçilik iyi midir?.....	168
Sözkonusu olan vatan ise, insan teferruat mıdır?.....	172
Kime oy vermeli?.....	175
Bir efsane, bir gerçek.....	181
Faşizm nerede, demokrasi nereye?.....	188

Dördüncü Bölüm: *Hayatın müziği*

Söylem-eylem tutarsızlığı üzerine notlar.....	195
Bitirmeyelim, konuşalım.....	199

içindekiler

Hep böyle mi olacak?	202
Hayatın müziği	206
Büyük cemaat, küçük cemaat... ..	210
Aynı bütünün parçaları	214
Geleceğin sansürleri	217
Mevlânâ'nın başına gelenler ışığında	224
Bize ders olsun!	228
Şimdiki zamanda yaşamak	241
Hâfız Ali'yi unutamamak	244

Sonuç Yerine: Vazifemiz bitmedi...

Elli yıl sonra Bediüzzaman	251
Vazifemiz bitmedi.....	256

*“İslâm’ın ve Asya’nın istikbali,
uzaktan gayet parlak görünüyor.”*

—Bediüzzaman Said Nursî, *Muhakemat*, 1911.

Sunuş

1911, RİSALE-İ NUR MÜELLİFİNİN hayatındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Bu tarihi, bir anlamda, ileride koca bir ağaç haline gelecek bir filizin fidana dönüşüp ilk çiçeklerini verdiği tarih olarak tanımlamak da mümkündür. Ve elbette, çiçekler meyvelerin habercisidir.

İleride gelecek Risale-i Nur adlı meyvelere önsöz teşkil eden dört eseri yayınlanır Bediüzzaman'ın 1911'de. İki yolculuğun ve kendi ifadesiyle iki 'mekteb-i musibet'in hediyesi olan dört eser: *Münazarat*, *Hutbe-i Şâmiye*, *Divan-ı Harb-i Örfî* ve *Muhakemat*.

Bu eserler içinde bilhassa *Muhakemat*, Bediüzzaman'ın ifadesiyle 'tefsir mukaddimesi' olarak, Risale-i Nur için bir temel ve zemin çalışması gibidir. Bu çerçevede, "Efkâr-ı umumiye bir tefsir-i Kur'an istiyor" teşhisi ışığında, inkârcılığın ve küfrün hâkim olduğu bir çağda Kur'an'ın hakikatini i'caziyla gösterecek bir tefsirin esaslarını irdeler Bediüzzaman. Bunu yaparken, düne ve yarına dair değerlendirmeler de yapar. İl-

gili eserin sekizinci ve dokuzuncu mukaddimleri, bu açıdan bilhassa çok çarpıcıdır.

Bu iki bölümden ilki, küfrün galip ve hâkim gözüktüğü bir zaman diliminde, öncelikle zihinlere yerleşmiş 'zaman' algısını düzeltmeye yönelir. Zaman, inkârcı modernlerin zannettiği gibi, düz bir çizgi üzere ilerliyor değildir. Dolayısıyla, bu lineer zaman anlayışının ima ettiği şekilde, her asır bir öncekinden ileriye gidiyor, her önceki asır gün geçtikçe daha da geride kalıyor değildir. Bilakis, gece ve gündüzün dönüşü, mevsimlerin birbiri ardınca dizilişi, tohum-fidan-ağaç-meyve-tohum döngüsü gibi örneklerin gösterdiği üzere, zaman bir daireyi takip ederek akıp durmaktadır. Düz bir hat üzerinde doğrusal değil, bir daire etrafında çevrimsel bir akışı söz-konusudur zamanın.

Özelde *Muhakemat*'ın yazıldığı iklim bakımından, bunun anlamı nedir?

Bu, birçok anlama gelir. Meselâ, seküler modern Batının ve onun büyüüne kapılmış müstağriplerin zanlarının hakikat olmadığı anlamına gelir: Modernite, insanlığın geleceği son nokta değildir, Batı 'tarihin sonu'nu temsil ediyor değildir, dünyaya bundan sonra hep Batılı anlayış, düşünce ve değerlerin hükmetmesi diye bir alınyazısı sözkonusu değildir, İslâm dünde kalmış bir din değildir, Asr-ı Saadet 'düne ait' bir hatıra değildir. Bilakis, zaman düz bir çizgi üzere değil, bir daire etrafında hareket ediyor ise eğer, Asr-ı Saadet giderek uzaklaştığımız 'geçmişimiz' değil, örnek alınmak üzere önümüzde duran 'geleceğimiz'dir. Gelecek, onu geçmişin dehlizlerine atarak kurulacak değildir. Yıllar ilerledikçe, Asr-ı Saadetle insanlığa miras bırakılan değerler daha bir eskiyor değildir; bilakis, bir çevrim içinde yıllar ilerlerken o değerlere olan ihtiyaç daha geniş bir zeminde ve daha aşikâr bir şekilde görülür hale gelmektedir. O yüzden, yarına yolculuk, bir açıdan, 'geleceğe dönüş' niteliğindedir!

İŞte *Geleceğe Dönüş*, Risale Okumaları dizisinin son kitabı olarak, ismini Bediüzzaman'ın *Muhakemat*'ının "Sekizinci Mukaddime"sinde dile getirilen bu temel yaklaşımdan alıyor. Modernitenin de sonuna gelinen bir zamanda İslâm'ın insanlığa sunduğu cevaplara dikkat çeken ilk bölümün ardından, yarının dünyasına bir Kur'ânî medeniyet ikram etmenin imkânlarına atıfta bulunan ikinci bölüm geliyor. Sonrasında, Asr-ı Saadet kokulu böyle bir geleceğin insanları olabilmemiz için Risale-i Nur'un hem düşünce, hem yaşayış konusunda bize sunduğu anlayış ufku ve davet ettiği yaşama biçimine dair değerlendirmeler var. Bu arada, yine "Sekizinci Mukaddime"de sözü edilen, İslâm'ın geleceğini karartan 'mazinin adamları' durumuna düşmemek için hale dair vicdanî sorgulamalar çıkıyor karşınıza. Fakat, bize bu sorgulamaları yaşatan Őartlara mukabil, ümit yüklü bir sonla yüzümüzü yeniden 'geleceğe' döndürüyor kitabımız.

Geleceğe Dönüş'ün, Risale Okumaları dizisinin önceki kitapları gibi, doğudan batıdan her türlü meydan okumaya karşı İslâmî düşünce ve yaşayışın yeniden inŐası yolunda bize temel ve ufuk kazandıran Risale-i Nur adlı hazinenin dikkatle ve incelelikle, parça ile bütünü buluşturan küllî bir bakışla, önyargısız ve taassupsuz bir Şekilde anlaşılması yolunda önemli bir hizmet göreceğini ümit ediyorum.

Ama, göreceği hizmetin bundan ibaret kalmamasını da umuyor ve bekliyorum. Çünkü, her yeni bilgi, aynı zamanda yeni bir sorumluluk demektir. Keşfedilen her hakikat, hem fiilen yaşanmayı, hem de halimizle ve dilimizle başkalarına da aktarmamızı bekler bizden.

Dileriz, *Geleceğe Dönüş*, bu yönde de bir hizmet görür. Zira, yıllar önce *Gölgeler ve Işıklar* isimle kitabımızda da dediğimiz gibi: "İtiraf edelim, her birimiz, dinin Şu veya bu derece uzağında olanları, yaşamadığımız bir İslâm'a çağırıyoruz; *yaşadığımız* hal ise, pek de davete değer bir nitelik arzetmiyor.

Halbuki, yanmayı göze almayan bir milyar kibrit çöpü, yanmaya razı olan tek bir kibrit çöpünün ulaştığı fütuhata ulaşamaz. Yanmayan, yakamaz ve aydınlatamaz...”

METİN KARABAŞOĞLU

Erenköy, 2 Kasım 2012

Giriş yerine

Paradigmalar değişirken

*“Risâle-i Nur, bu asrı, belki gelen istikbâli
tenvir edebilir bir muçize-i Kur’âniyedir.”*

—Bediüzzaman Said Nursî

İman-küfür mücadelesinin yeni yüzleri

BEDİÜZZAMAN SAİD NURSÎ, Risale-i Nur külliyyatıyla sunduğu göz kamaştırıcı ontolojik inşanın temellerini taşıyan ‘kök risaleler’den biri olan “Yirmidokuzuncu Söz”ü “Remizli Bir Nükte”yle bitirir.

Bu ‘nükte’nin en başında, “Şu kâinata dikkat edilse, görünüyor ki: İçinde iki unsur var ki, her tarafa uzanmış, kök atmış. Hayır şer, güzel çirkin, nef’ zarar, kemâl noksan, ziya zulmet, hidayet dalâlet, nur nâr, iman küfür, tâat isyan, havf muhabbet gibi âsârlarıyla, meyveleriyle şu kâinata ezdad birbiriyle çarpışıyor” der Risale müellifi. Bu ‘remizli nüktenin sırrı’nı ise bir dizi anahtar kavram eşliğinde açıklar: Hakîm-i Ezeli, şu ‘imtihan’ dünyasında elmas ruhların hakikati bulabilmesi ve kömür ruhlardan ayrışması için, ‘hakâik-i nisbiye’nin zuhurunu murad etmiştir. Kâinata gördüğümüz bunca çeşitlilik, derecelilik ve göreceliğin sebebi olan bu ‘hakâik-i nisbiye’nin zuhurunda ise, insan için hem bir imkân, hem de bir risk mevcuttur. Elmas ruhlar bu ‘imkân’ı kullanır; kâinatta varo-

lan bu çeşitlilik ve derecelilik üzerinden, akıllarını da kullanarak ‘mutlak hakikat’e ulaşırlar. Kömür ruhlar ise bu ‘risk’e yönelir; ‘hakâik-i nisbiye’nin zuhuru için vazgeçilmez şart olan ‘hayır-şer, güzel-çirkin, iman-küfür, itaat-isyan, hidayet-dalâlet...’ denklemlerinde, tercihlerini ikinci grubun lehine kullanırlar. Böylece, elmas ruhların ‘kozmos’ halinde bulunduğu şu âlemden, kömür ruhlar ‘kaos’ devşirir.

İnsanlık tarihinin en keskin ayrışma noktası olarak “kâinatta dinsizlik ile dindarlık, Âdem zamanından beri cereyan edip geliyor ve kıyamete kadar gidecek” ise, işte bu sebeptendir.

İnsanlık tarihi, bu çerçeveden bakılırsa, iman ile küfrün, hidayet ile dalâletin, hayır ile şerrin, güzel ile çirkinin, itaat ile isyanın sürekli mücadelesinin tanığıdır. Bu zıtlar arasındaki, her insanın kendi iç âleminde de yaşıyor olduğu sözkonusu mücadele, çağlar boyu devam edip gelmektedir.

İmanla küfür, hayırla şer, hidayet ile dalâlet arasındaki bu mücadelede, her iki tarafın da galip geldiği zamanlar vardır. Meselâ Cahiliye dönemi şerrin ve küfrün, Asr-ı Saadet hayrın ve imanın galebe zamanıdır.

Modern zamanlara gelindiğinde galip duruma geçen tarafın küfür, isyan, dalâlet ve şer cephesi olduğu; ama bunun bir mutlak galebe olmadığı, bilakis imanın küfürle, hayrın şerle mücadelesinin devam ettiği bir vâkiadır. Bediüzzaman’ın, yine bir ‘kök risale’ olarak “Yirmibeşinci Söz”de kullandığı “bütün nev’-i beşerin ve belki *cinnîlerin de* netice-i efkârları olan medeniyet-i hâzıra” ifadesiyle içerdiği şeytanî boyuta da dikkat çektiği modern dönem, Theodore Roszak gibi sosyal tarihçilerin vurguladığı üzere dinsizliğin küresel, örgütlü ve sistematik bir keyfiyet kazandığı yegâne çağ durumundadır. Modern dönemi, özellikle de ondokuzuncu yüzyılı irdeleyen kimi eserlerin “The Age of Unbelief” (Küfür Çağı) başlığını taşıması manidardır.

Küfrün imana sistemli ve kapsamlı bir saldırıda bulunduğu ve galebe de çaldığı böylesi bir çağda yaşayan mü'minlerin modern dönemlerin bitiyor olduğu iması taşıyan her emareye sarılması yahut modern dönemlerin 'alâmet-i fârikası' olmuş keyfiyetlerin 'alternatifi' veya 'rakibi' olma istidadı taşıyan herşeye "Düşmanımın düşmanı dostumdur" duygusuyla yaklaşması, bu bakımdan, anlaşılır bir halet-i ruhiyedir. 'Anlaşılır' olan bu durum, öte yandan, 'mâkul' değildir. Çünkü, şu 'hakâik-ı nisbiye' dünyasında iman-küfür mücadelesi daimîdir; dolayısıyla modernitenin öngörülen sonu iman-küfür mücadelesinin de sonu anlamına gelmemektedir. Bilakis, böyle bir durum, iman-küfür mücadelesinde yeni bir dönemece geldiğinin veya geliniyor olduğunun habercisidir.

Modernitenin sona erip ermediği tartışması, bu açıdan bakıldığında, mü'minlerin öncelikli gündem maddesi değildir. Modernite, kimi müntesiplerinin gözünde 'bitmemiş ve bitmeyecek' bir projedir; kimilerine göre ise, 'modern dönem' son bulmuş, postmodern döneme gelinmiştir. Öyle ya da böyle, herkesin gördüğü gerçek, son yüzyılın olayları içerisinde, modernitenin dahilinde ya da değil, insanlık tarihinin yeni bir dönemece doğru gittiğidir. Bu, hayatın birçok alanında kendini açığa vuran bir gerçekliktir.

Âlem tasavvurunda yaşanan değişim, bunun belki en bariz tezahürlerinden biridir. Bugünün dünyasında, âlemi bir makine gibi kurgulayan Newton fiziğine bedel kuantum fiziği hâkimdir; determinizmin yerinde 'belirsizlik' prensibi vardır, bilimin insanı mutlak doğruya götüren 'en hakikî mürşid' olduğu pozitivist anlayışının yerini 'mutlak doğru'nun buharlaştığı bir 'relativizm' almaktadır. Maddeye ezeliyet atfetmek 'demode' bir tavidir artık; maddeye dair hâkim algı, 'var-yok arası dalgalanmalar'dır.

Peki, kâinat tasavvurunda gerçekleşen bu köklü değişim, tarihin akışının maddeden mânâyâ, dünyadan ukbâyâ, beden-

den ruha, küfürden imana yöneldiği anlamına mı gelmektedir?

Determinizmden küfür çıkararak insanlığı belirsizlik prensibinden hidayet mi devşirmektedir meselâ? Newton fiziğinden tanrısızlık üreten insanlığı kuantum fiziğiyle imana mı gelmektedir?

Bilakis, 'başka bir âlemin mahsulatının tezgâhı hükmünde çarkları dönen' şu âlemde, 'hayır şer, güzel çirkin, nef' zarar, kemâl noksan, ziya zulmet, hidayet dalâlet, nur nâr, iman küfür, tâat isyan, havf muhabbet' sûretinde cereyan eden 'zıtlar mücadelesi' devam etmektedir. Dolayısıyla, modern inkâr döneminin bitişi ihtimali, inkârın bitişi anlamına gelmemektedir. Modern inkâr döneminin ardından, postmodern iman dönemine geçiliyor değildir. Nasıl modern dönemde küfür ile imanın mücadelesi yaşanmışsa, aynısı bugün postmodern cepheye yaşanmaya başlamıştır. Velhasıl, iman ile küfrün mücadelesinin devam edeceği gerçeği olduğu gibi durmakta, ama bu mücadele şekil ve üslup değiştirmektedir.

Nitekim, 'modern' inkârcılığın yerini şimdi 'postmodern' inkârcılık almaktadır. Modern dönemde en zirve örneğini komünizmin temsil ettiği küfrânî anlayışın yerinde artık yeller esiyor değildir; komünizmin düşürdüğü bayrak bugün nihilizmin ellerindedir. İnkârın simgesi dün Karl Marx iken, bugün bu simge, yeniden yorumlanan Friedrich Nietzsche'dir. Dünün materyalist idealizminin yerini ise, varoluşçu hazcılık almış durumdadır. Diğer taraftan, bilim alanındaki iman-küfür mücadelesi, günden güne, 'tabiat bilimleri'nden 'insan bilimleri'ne doğru kaymaktadır.

Açıkçası, iman-küfür mücadelesinde yeni bir dönemecin içindeyiz. Küfür ile iman arasındaki mücadele yeni bir aşamaya giriyor ve yeni bir çehre kazanıyor. *Aklıkarişikler İçin Kılavuz* yazarı E. F. Schumacher'in otuz küsur yıl önce ilan ettiği üzere, "Modern dinsiz yaşama deneyimi başarısızlıkla

sonuçlandı;” ama buna karşılık, ‘postmodern dinsiz yaşama deneyimi’nin emareleri beliriyor. ‘Newton mekaniği’nin yerini ‘kuantum mekaniği’nin, ‘determinizm’in yerini ‘belirsizlik prensibi’nin, ‘biyoloji’nin yerini ‘psikoloji’nin, pozitivistimin yerini relativizmin, ateizmin yerini agnostisizmin, materyalizmin yerini nihilizmin, ideolojik adanmışlık anlamında idealizmin yerini hazcılığın aldığı bir süreç gözlemleniyor.

Yaşanan bu dönüşümün iman cephesinin mümessillerince doğru okunup doğru değerlendirilebildiğini söylemek ise, maalesef mümkün değildir. Dine karşı ideolojik bir taarruzun yerine, ‘yaşam tarzı’ düzleminde bir taarruzun öne çıktığı bu yeni şartlar, müminler tarafından henüz dikkatle okunabilmiş değildir. Başka unsurların yanısıra, şu iki tablo bunu açıkça göstermektedir:

Birincisi, kimi dindar çevrelerin yaşanan bu paradigma değişimini henüz göremediği görülmektedir. Zihniyet dünyası ‘modern’ dönemin şartları, çekişme ve çatışmaları, mücadele ve mücahedeleri içerisinde şekillenmiş birçok kanaat önderinin hâlâ bu söylemi sürdürüyor olması; ‘modernite içerisinde’ veya ‘modernite karşıtı’ bir söylemde takılıp kalması bunun bir delilidir. Sözelimi, ‘bilimci’ duruşu merkeze alan bir ‘isbat-ı Sâni’ çabası, ‘evrim teorisi’ merkezli bir inkârcılık mücadelesi, Karl Marx odaklı bir modernite eleştirisi, yahut İslâm’ı ‘kalkıncı’ bir ‘modern din’ olarak sunma projesi gibi hayli çeşitlilik arzeden bir dizi teşebbüs ve söylem, iman-küfür mücadelesinin içinde olduğumuz dönemecinde sahibini hayatın merkezinde tutmamakta, bilakis kenara itmektir. Böyle söylemler haz peşinde olan, tüketimi kutsayan, ‘anlam’ı umursamayan ve hiçliği yücelten bir kuşak için uygun bir cevap ve gerçek bir meydan okuma içermemektedir. Bu söylemlerin sahipleri, ‘marjinalleşme’ ya da ‘dinozorlaşma’ riskiyle yüzyüzedir.

İkinci tablo ise, birincinin tam tersi bir yanılsamayı tem-

sil etmektedir. Bu tablo, yaşanan dönüşümün farkında olduğu intibai bırakır gerçi. Ama bu tablonun mümessilleri, sözkonusu ‘trend’leri doğru okuyup onlara bir imanî cevap oluşturmaktan ziyade, ‘trend’in akışına kapılmış haldedir. Kuantum fiziğini merkeze alan mutlak bir imana dönüş beklentisi; ‘insan bilimleri’ üzerinden gelen bir dinsizliğin yeterince irdelelenememesi, bilakis onun bazı söylem ve yaklaşımlarının alınıp içselleştirilmesi ve bunları İslâm’la bağdaştırma cihetine gidilmesi; ‘vahiysiz bir maneviyat’ arayışını içeren New Age söylemlerinin hemencecik ‘İslâmî müteradifleri’nin üretilmesi; vahyi merkeze alan esaslı bir dinî duruşla rekabet halindeki ‘mistik’ eğilimlere prim verilmesi... ikinci tabloda görülen zaafıların ilk anda göze çarpanları olarak zikredilmelidir.

Halbuki, bugün küfrün imana tasallut ettiği asıl alan, ‘biyoloji’ değil, ‘psikoloji’dir. Dolayısıyla, ‘evrim teorisi’ni hedef alan bir mücadele bugünün dünyasında ‘asıl nokta’yı kaçırma anlamına geldiği gibi, ‘psikoloji’nin ortaya koyduğu tezlere yönelik sorgusuz-sualsiz bir kabullenme de ayağımızı kaygan zemine koyma anlamına gelmektedir. Bugünün dünyasında, iman veya küfür tercihini ‘evrim teorisi’ne dayalı olarak yapanların sayısı giderek azalmaktadır. Çoklarının insanın atasının Âdem mi, yoksa maymun mu olduğu gibi bir derdi artık yoktur. Çoklarının derdi, kulluğu kabul etmek veya tanrılaşma çabasına girişmektir. Psikoloji başta olmak üzere insan bilimleri üzerinden gelen küfrî tasallut, ‘özgüven’ adı altında kişiyi kendine güvenmeye çağıran, insanı âdeta tanrılaştıran, düşündükten sonra muhakkak başaracağını ona garanti eden, “Çözüm sensin. Çözüm sendedir. Çözüm senin içindedir” diye haykıran bir niteliktedir.

Yaşanan bu dönüşüm, kimilerince yanlış bir tutumla ‘moderniteye bir cevap’a indirgenen, hatta bazılarınca ‘moderniteyle uyum arayışı’na âlet edilmek istenen, oysa gerçekte Kur’ân ve sünneti merkeze alan bir İslâmî dirilişin ontolojik

temellerini bize vazeden Risale-i Nur'a atıfla, şöyle de açıklanabilir:

Bediüzzaman Said Nursî'nin sunduğu bu ontolojik inşanın en temel cüz'lerinden biri olarak "Otuzuncu Söz"de belirtildiği üzere, "Küçük âlemde ene, büyük âlemde tabiat gibi tağutlardandır." Ve gerek bu risalenin birinci kısmı olarak "Ene" bahsinde, gerek bu bahsin çekirdeğini içeren *Mesnevî-i Nuriye*'de irdelendiği üzere, bu iki tağut içinde öncelikli olan, tabiat değil, ene, yani 'ben'dir. Ene'nin insana Rabbini bildiren bir ayna olmak yerine tanrılık iddia eden bir cama dönüşmesinin ardından gelişen zincirleme reaksiyon iledir ki, esbab ve tabiat şirki doğmaktadır. Buna mukabil, 'biyoloji'yi merkeze alan bir 'bilimsel materyalizm'in tasallutu hengâmında, Risale müntesiplerinin iman-küfür mücadelesinde en ziyade başvurdukları risale, "Ene" bahsi değil, "Tabiat Risalesi"dir (oysa bu risale dahi, "Hâtîme"sinde 'ibadet'i işlemektedir). Ancak, küfrün 'tabiat bilimleri'nden ziyade 'insan bilimleri' üzerinden geldiği bugünün dünyasında, iman-küfür mücadelesinde Risale müntesiplerinin ilk adresi "Ene" bahsi olmalıdır.

Yahut, Bediüzzaman Said Nursî'nin tek bir risalesinden hareketle bu paradigma değişimini irdeleyecek olursak: Bediüzzaman'ın *Sözler* isimli en önemli kitabında yer alan "Otuzikinci Söz," birbirini takip eden ve tamamlayan üç ana bölümden, müellifinin tarifıyla üç 'mevkıf'tan oluşur. Bu 'mevkıf'ların ilkinde küfür cephesinin inkârcı iddiaları dile getirilir ve çürütülür. İnkârcı iddiaları çürütülen küfür cephesi, "İkinci Mevkıf"ta bu kez imana yönelik sorular ve şüphelerle çıkar karşımıza. Bu bölümde, bu soru ve şüphelere cevap verir Bediüzzaman. Ama "Üçüncü Mevkıf" ile, bu ikna edici cevapların da, küfür cephesini iman karşıtlığından vazgeçirmeyeceği öngörüsünü serdedir. Onun bu risalede kendisiyle münazarada bulunduğu 'umum envâ-i ehl-i şirkin ve küfrün ve dalâletin tevehhüm ettikleri şeriklerin namına' konuşan ve Bediüzza-

man'ın 'ehl-i dalâletin vekili' ünvanını verdiği hayalî kişilik, "Üçüncü Mevkıf"ta yeni stratejisini şöyle belirler:

"Ben saadet-i dünyayı ve lezzet-i hayatı ve terakkiyat-ı medeniyeti ve kemal-i sanatı kendimce ahireti düşünmemekte ve Allah'ı tanımamakta ve hubb-u dünyada ve hürriyette ve kendine güvenmekte gördüğüm için insanın ekserisini bu yola şeytanın himmetiyle sevkettim ve ediyorum."

Bu tek cümlelerin bugünün küfrânî söyleminin bir özeti niteliğinde olması manidar değil midir?

Hedefler: 'saadet-i dünya,' 'lezzet-i hayat,' 'terakkiyat-ı medeniyet,' 'kemal-i sanat.' Ve bunu sağlayacak araçlar: 'ahireti düşünmemek,' 'Allah'ı tanımamak,' 'hubb-u dünya,' 'hürriyet,' 'kendine güvenmek.' Haydi, bugünün diline uyarlayalım: mutluluk, lezzet, ilerlemek, kendini geliştirmek, sevgi, özgürlük, özgüven... Dikkat çekici, değil mi?

Bediüzzaman, görüldüğü üzere, bu tek risale ile, modern zamanların iman-küfür mücadelesini başarıyla çözümlendiği gibi, postmodern zamanların iman-küfür mücadelesinin kodlarını da ustalıkla sezinlemiştir. Modern zamanlarda küfür cephesi imana karşı önce 'tez'ler ve 'iddia'larla gelmiş; 'tanrısız' bir kâinat tasavvurunu insanların dünyasına yerleştirme gayretine girmiştir. Yaratılmış olan şu kâinatı bir Yaratıcıya atfetmeden açıklama çabasında başarısızlığa uğradığında, yani pozitivizm çöktüğünde ise, bu defa imanın yaratılışa dair tezleri karşısında sorular ve şüpheler üreterek kendi tezleri ile imanın tezlerini 'şüphe' düzeyinde eşitleme gayretine girmiştir. Küfrün imana dair soru ve şüphelerine cevap verildiğinde dahi, inkâr ve dalâlet cephesi imana karşı mücadelesinde taktik değiştirecek; bu kez, mutluluk, hazcılık, ilerleme, kendini geliştirme gibi hedefler üzerinden kendini ifade edecektir. Diğer bir deyişle, modern zamanlarda imanın karşısına 'ideoloji'leri ile çıkan ehl-i küfür, postmodern zamanlarda 'yaşam tarzları' üzerinden imana karşı bir direnç üretecektir! Bu me-

yanda, dün 'ateizm'le imanın karşısında duranlar, şimdi 'agnostisizm' elbisesini giyecek; dün bilimi 'mutlak doğru'nun adresi olarak gösterenler bugün dinin davetini de 'relativizm' çukuruna iterek izafileştirmeye gayret edecek; dün hayatın anlamını 'ideolojiler'e söyletenler bugün nihilistik bir varoluşçulukla karşımıza dikilecektir!

Bediüzzaman'ın daha 1930'larda bu süreci sezmiş ve görmüş olması elbette manidardır.

Hele ki 2000'li yıllara girilmiş ve bu büyük paradigma değişiminin bütün alâmetleri belirmişken, bizler de gözümüzü açmak, şuurumuzu uyanık tutmak ve yaşanan değişimi doğru okumak durumundayız. Bugünün dünyası nasıl 'komünizm'e karşı 'kapitalizm'in, 'Sovyetler'e karşı 'Amerika'nın, 'enternasyonalizm'e karşı 'milliyetçilik'in ehven sayıldığı Soğuk Savaş dünyası değilse ve dünyaya hâlâ bu adeseden bakan bir göz bugün kendisini nasıl da 'tarihin dışı'na itiyorsa, yine bugününün dünyası 'tabiat' merkezli bir inkârcılığın dünyası da değildir. Bugününün dünyasında iman-küfür mücadelesi doğrudan 'insan' üzerinde cereyan etmektedir.

Böyle bir dünyada mü'minler için, nihilizmin ürettiği anlam boşluğuna karşı anlam arayışı, hiçlik duygusuna karşı varoluşsal hikmet, hazcılığa karşı feragat; yahut narsistik bir benlik anlayışından beslenen 'özgüvene' karşı tevekkül, benmerkezciliğe karşı kulluk, bu dünya eksenli bir 'başarı' anlayışına karşı ahiret eksenli 'rıza-yı ilâhî;' postmodern relativizme karşı da Mutlak'ın bilgisi olarak vahiy, anahtar kelimelerdir.

Velhasıl, 'modernitenin sonu'na dair analizler, 'iman-küfür mücadelesinin sonu' anlamına gelmemektedir. Meydan-ı imtihan kapanmış, hayrın şerre mutlak galebesine meydan açılmış değildir. İnsî ve cinnî şeytanlar hâlâ bu âlemedir ve 'kozmos'tan 'kaos' devşirme derdindedir. Mücadele devam etmekte, ama yeni bir safhaya doğru evrilmektedir. Ve Bediüzzaman, bir bütün olarak Risale-i Nur'da, dahası "Otuzikinci

Söz” gibi tek bir eserde, bu yeni aşamada iman-küfür mücadelesinin kodlarını önümüze koyarak, yeni mücahedenin yolunu ve yöntemini de bize göstermektedir.

Bu dönüşümü doğru okumak ve bu okuma dahilinde doğru bir mücahede sergilemek, bugün ehl-i dinin boynuna borçtur. Bu süreci doğru okumayıp ‘dün’ün söylemini bugüne taşıyarak kendilerini ve temsil ettikleri değerleri ‘tarihin dışı’na itmek ve marjinalize etmek ise, vebal getirir. Bu süreci doğru okumayıp ‘kurdu gövdenin içine alarak’ içselleştirmek de büyük vebaldir.

Kaldı ki, hikmet mü’minin yitiği olduğu gibi, feraset imanının gereğidir.

